

blott en på billighet grundad ytterligare tillämpning af ett förhållande som redan existerar. Att jag bestämdt gränssorna för de olika procentsatserna till respective 800 och 4,000 R:dr har sin naturliga grund uti föreskrifterna i 9, 14 och 19 §§ af nu gällande Riksdags-ordning rörande valrätt och valbarhet till Första och Andra Kammaren, och torde någon vidare motivering för detta stadgande icke vara erforderlig.

På grund af det nu anförda får jag föreslå,

att Riksdagen ville, med ändring af 6 och 8 §§ i nu gällande Bevillnings-förordning, besluta,

att ett skattefritt afdrag af 300 R:dr sker för alla inkomster af kapital och arbete samt att för öfverskottet erlägges bevillning å  $\frac{1}{2}$  procent för beloppet mellan 300 och 800 R:dr; å 1 procent för beloppet mellan 800 och 4,000 R:dr och för belopp öfver 4,000 betalas i bevillning  $1\frac{1}{2}$  procent.

Stockholm den 23 Januari 1869.

*Charles Dickson.*

---

#### **N:o 4.**

*Af Herr Reuterswärd, Patrik Oscar: Angående revision af Kongl. Förordningen om Fattigvården i riket af den 13 Juli 1853, samt Kongl. Stadgan angående försvarslösa och till allmänt arbete förfallna personer af den 29 Maj 1846.*

Pauperismens rätta behandling lärers få anses såsom ett mer eller mindre olöst problem i det civiliserade samhället och utgör måhända nutidens viktigaste sociala fråga.

Lagstiftningen har väl i de särskilde staterna sökt att genom vissa bestämmelser ordna fattigvården och hämma lösdrifveriet; men hvarest finner

man belåtenhet med dessa bestämmelser? hvarest kunna dessas följder anses fullt tillfredsställande?

Och för visso torde det få antagas så väl att, hvilka stadganden än må meddelas, anmärkningar kunna med fog deremot göras, som ock att frågan icke kan vinna en absolut nöjaktig lösning, endast en relativ, d. v. s. en sådan att olägenheterna i högsta möjliga mån undvikas.

Förekommande anmärkningar torde följaktligen här icke böra förtjena afseende, för så vidt de icke åtföljas af positivt förslag till något bättre.

Äfven i vårt land spörjes allt högljuddare klagan öfver ökad fattigvårdstunga och tilltagande lösdrifveri och tiggeri, i förening med hvilken klagan man, ofta från olika, någon gång från motsatta utgångspunkter, fordrar förändrade föreskrifter.

Jag medgifver, att befintliga olägenheter på åtskilliga ställen till en del bero på felaktig tillämpning af gällande bestämmelser, men hyser jemväl den öfvertygelse att en revision af ifrågavarande lagstiftning är af verkligt behov påkallad. En sådan revision öfverstiger dock mina, och sannolikt äfven de flesta enskildes krafter; ja det kan med skäl ifrågasättas, huruvida denna revision, äfven med ledning af ett Utskotts-betänkande, lämpligen låter sig verkställa af en, till äfventyrs vexlande, majoritet inom Riksförsamlingen.

Med stöd af dessa åsikter, vågar jag nu väcka förslag, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla om en revision af lagstiftningen angående fattigvården samt lösdrifveriet och tiggeriet, och är det utan anspråk på att kunna framlägga i allo antagliga förbättringar, som jag mera exempelvis vill fästa uppmärksamheten på några, efter min mening, förekommande bristfälligheter.

## Fattigvårdslagen.

§ 2 mom. 1 I 15 § är den fria flyttningen medgifven; och en återgång till inskränk-  
 §§ 15 & 17. ning i denna rätt kan näppeligen komma i fråga.

Någon motvigt skall väl ligga i 17 §:s föreskrift att den, som i sitt hus eller å sina egor emottager någon från annat samhälle anländ person, bör sådant, vid visst lindrigt äfventyr, anmäla hos Fattigvårds-styrelsen.

En större motvigt förefinnes i den rättighet fattigvårds-samhället enligt § 2 mom. 1 eger, att fördela sig i kretsar eller rotar, med åliggande för en hvar af dessa att försörja dithörande fattighjon.

Enligt nuvarande lagtillämpning får fördelningen i rotar icke ske på det sätt att hvarje gård utgör en rote. Medgifvandet synes dock böra derhän utsträckas.

Ehuru, utöfver den fattigvård, som enligt § 1 och § 6 mom. 2 och 3

utgöres till vanföre, sjuklingar och barn, det icke är obligatoriskt påbudet att husrum skall beredas fattige, visar erfarenheten att skyldighet i detta hänseende vanligen anses medfölja rot-indelningen och någon gång finner man uttryckligt stadgande härom i kommunernas öfverenskommelser.

Bestämd föreskrift i författningen att arbetsför person ej har rätt till husrum genom fattigvårdens föranstaltande skulle undanrödja många tvister och obehöriga anspråk.

2 § mom. 1 stadgar att, då rotindelning göres, skola samtliga i stämman deltagande medlemmar vara om beslutet ense.

Denna enighet torde ej vara lätt att vinna; och skall möjlighet för rotindelning mera allmänt förefinnas, lär en enhällighet få utbytas emot förstärkt majoritet af trefjedjedelar eller tvåtredjedelar af rösterna.

Förslag härom äro tillföre väckta, men hafva blifvit förkastade, emedan man befarat att i åtskilliga kommuner en obehörig tunga skulle kunna minoriteten tillskyndas.

Och då onekligen fattigvårdstungan kan genom rotindelningen falla mycket ojemnt, synes den nu stadgade tiden af fem år för fördelningens giltighet vara nog lång och böra utbytas emot tre år.

Derjemte hemställes, huruvida icke ett nytt moment i författningen borde införas af innehåll, att, om rote efter årets slut kan visa att betydligt större fattigvårdstunga drabbat densamma än andra rotar i kommunen, utan att förstnämnda rote sådan tunga vållat (se t. ex. 10 § mom. 2), är den berättigad till ersättning för det öfverskjutande beloppet af kommunens gemensamma fattigvård.

Äfven med rotindelning bör naturligtvis kommunen i första rummet ansvara för sin fattigvård.

---

Husbonde ansvarar enligt § 5 för sitt folk, så att de icke falla fattigvården till last under den tid arbetsaftalet gäller.

Detta stadgande har väsendtligt förlorat i betydelse, då på sednare tider det icke sällan visat sig att husbonde dels undviker att träffa arbetsaftal för viss tid, dels ock, äfven om tjenstehjonsaftal blifvit träffadt, med stöd af 5 § i Legostadgan, sådan den lyder i Kongl. Kungörelsen den 1 Oktober 1858, öfverenskommer med tjenstehjonet om aftalets upphäfvande genast, hvarefter, särdeles då hjonet tillhör främmande försörjningsort, fattigunderstöd till hjonets barn vanligen meddelas.

Ett stadgande att husbonde och arbetsgifvare äfven i nämnda fall bör sjelf viss tid ansvara för sitt folk, som af honom eller underhafvande åtnjuter husrum, synes vara af behof påkalladt.

---

§ 7 mom. 4.

Föreskriften i § 7 mom. 4 att, om fattighjon visar tredska, sjelfsvåld, oordentlighet eller sturskhet, utan att låta sig rätta deraf, att dess underhåll för någon tid lämpligen varder af styrelsen minskadt, sådant hjon må till behandling såsom försvarslös anmälas, torde erfordra förändring och förtydligande.

Den stadgade varningsgraden af minskadt underhåll synes temligen obestämd och åtminstone i de flesta fall mindre lämplig.

Lika litet ändamålsenligt torde vara, att fattighjonet skall, jemte varning inför kommunalnämnd eller tillsyningsman, höras inför ortens domstol och föreläggas att skaffa sig försvar.

Då ett fattighjon, som af Fattigvårds-styrelsen undfått varning, ånyo, t. ex. inom sex månader derefter, beträdes med ytterligare vanart, synes det, efter anmälan af Fattigvårds-styrelsen, böra ankomma på Konungens Befallningshafvande att, efter pröfning af omständigheterna, bestämma huruvida fattighjonet må åläggas en eller två månaders cellstraff, eller underkastas ytterligare varning.

§ 18.

§ 18 innehåller: Befinnes någon, som icke har sin försörjningsort inom det fattigvårdssamhälle, der han sig uppehåller, vara i behof af fattigunderstöd, lemnas detta af Fattigvårds-styrelsen inom nämnda samhälle efter samma grunder, som äro antagna för underhållet af dess egna fattiga.

Ehuru med detta stadgande icke gerna kan åsyftas att understöd, med anspråk på ersättning af annan kommun, må lemnas andra fattige, än sådane som, enligt § 1 samt 6 § mom. 2, 3 och 5, äro föremål för fattigvård, visar dock erfarenheten, att stadgandet tillämpats jemväl på kringstrykande arbetsföre personer.

En bestämdare redaktion af stadgandet skulle förebygga många tvister.

Likaledes är det icke sällsynt, att understöd till fattig, som har försörjningsort på annat ställe, faller sig dyrare än underhåll i motsvarigt fall af kommunens egna fattige.

En kontroll skulle vara, om Fattigvårds-styrelsens räkning öfver det lemnade förskottet vore försedt med intyg af kommunalstämmans ordförande att understödet blifvit beräknadt efter de för kommunens egna fattige antagna grunder, eller, derest förhöjd utgift tilläfventyrs egt rum, om anledningen dertill.

18 § innehåller jemväl föreskrift, huruledes person, som inom främmande kommun erhållit fattigunderstöd, skall afhemtas till försörjningsorten.

För så vidt fattigunderstödet skäligen anses komma att under längre tid fortfarande tilldelas, synes föreskriften ändamålsenlig;

Men om på enahanda sätt skulle tillgå vid tillfälligt, stundom ganska obetydligt

obetydligt fattigunderstöd, hvilka onödiga utgifter för den ansvarige kommunen genom hemtningskostnaden, och hvilka menliga följder för den tillfälligt hjälpbehöfvande genom tvunget ombyte af vistelseort, kunna icke uppkomma?

Om äfven efter nu gällande lagstiftning yrkanden om hemtningskyldighet i nämnde fall merendels af den dömande myndigheten afslås, torde dock föreskriften böra förtydligas.

Åtskilliga andra frågor skulle kunna uppställas, der, till följd af mindre bestämda föreskrifter, eller i saknad af sådana, olika meningar emellan de dömande myndigheterna försports.

En revision af fattigvårdslagen komme säkerligen att jemväl i detta hänseende medföra väsendtlig fördel.

### Lösdrifveri-Förordningen.

Kongl. Stadgan den 29 Maj 1846, Kongl. Kungörelsen den 13 Juli 1853.

Derest försvarslös uraktlåter af lättja eller böjelse för ett kringstrykande § 5 mom. 2 och oordentligt lefnadssätt att förskaffa sig lofligt arbete, eller att förrätta arbete, som blifvit honom anvisadt af tillsyningsman, kan enligt 5 § mom. 2 den försvarslöse varnas antingen inför kommunalnämnd eller af tillsyningsman i trovärdig persons närvaro.

Då Tillsyningsmannas-bestyret på många ställen öfvertagits af kommunalnämndens medlemmar, lär momentet böra, i öfverensstämmelse med detta förhållande, redigeras.

Föreskriften i 6 § mom. 1 att försvarslös skall hafva erhållit varning § 6 mom. 1. af kommunalnämnd eller tillsyningsman innan han anmäles till vidare behandling af Konungens Befallningshafvande må vara ändamålsenlig och böra bibehållas i afseende å sådana personer, som verkligen vistas inom kommunens område eller åtminstone der äro kända.

Men icke sällan förekommer att föreskriften skall tillämpas å kringstrykande personer, hvilka, forslade med fångskjuts från aflägsna orter och öfverlemnade till Konungens Befallningshafvandes åtgärd, måste, för att erhålla varning, med ytterligare fångskjuts hemsändas till sednaste mantalskrifningsort, der de måhända på flera år icke vistas.

Anses varning af kommunal-styrelsen jemväl i detta fall böra ega rum.  
*Bih. till Riksd. Prot. 1869. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 1 Haft*

torde det åtminstone medgifvas styrelsen att, om den sjelf så vill, meddela varningen skriftligen.

Sker varningen inför tillsyningsman, måste, enligt nu gällande föreskrift, varningen ännu en gång förnyas innan vidare behandling får fortgå.

Måne icke *en* varning inför tillsyningsman, (medlem af kommunalnämnd), i trovärdig persons närvaro kan anses tillfyllestgörande?

Vidare innehåller § 6 mom. 1 att den försvarslöse, som genomgått varningsgraden, skall höras inför Konungens Befallningshafvande eller vid ortens domstol innan föreläggande får meddelas att inom viss tid skaffa sig tjänst eller annat laga försvar vid det äfventyr § 8 stadgar.

Behandlas den försvarslöse omedelbart hos Konungens Befallningshafvande medför föreskriften ej olägenhet, men vistas han på landsbygden förorsakas kostnad för det allmänna, om inforsling till Konungens Befallningshafvande eller hemtning till domstolen skall ega rum.

Och hvilken fördel har den försvarslöse af denna föreskrift? Möjligen någon tidsutdrägt, om behandlingen uppskjutes till domstolens sammanträde. Olägenheten af hemtning torde dock vara öfvervägande.

Då nu den försvarslöse i allt fall, innan tillämpning af det äfventyr föreläggandet innefattar, blir hörd inför Konungens Befallningshafvande och får tillfälle att göra det andragande, hvartill han finner sig befogad, torde sjelfva föreläggandet kunna af Konungens Befallningshafvande skriftligen affattas och honom tillställas genom kronobetjeningen.

---

Med stöd af hvad nu blifvit anfördt, hemställes:

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla att Kongl. Maj:t täcktes öfverse gällande lagstiftning i fråga om fattigvården och dermed i sammanhang egande stadganden angående lösdrifveriet och tiggeriet, samt, till undvikande så vidt ske kan af befintliga olägenheter, utfärda förändrade föreskrifter i nämnde hänseenden.

Stockholm den 23 Januari 1869.

*Patrik Reutersvärd.*